

Bijstand geen erkenning van arbeidsongeschiktheid

Mensen, die een medische urenbeperking hebben, zijn tegenwoordig voor een aanvullende uitkering aangewezen op de bijstand. Wat eigenlijk raar is, want de bijstand is helemaal geen arbeidsongeschiktheidsuitkering. In de bijstand wordt gekeken naar het inkomen van de partner of de ouders, naar giften, en mensen mogen geen spaargeld hebben. Daardoor hebben mensen vaak geen perspectief om uit de armoede te komen. Het is ook vernederend, want de bijstand is een uitkering met een stigma. Veel mensen associëren de bijstand met mensen, die niet willen werken.

Partijen als de VVD werkten mee aan deze negatieve beeldvorming en dat is pijnlijk. Zo liet de VVD in het verleden wel eens proefballonnetjes op over het afschaffen van de vakantietoeslag in de bijstand en het verlagen van de bijstand, om de mensen in de uitkering te prikkelen om te gaan werken. Dit geeft mij het gevoel dat het een persoonlijke tekortkoming is, dat ik niet meer uren kan werken. Daarom horen mensen met een medische urenbeperking niet thuis in de bijstand, maar in een erkende arbeidsongeschiktheidsuitkering voor dat deel dat ze niet kunnen werken.

Koopkrachtontwikkeling

Werknemers, die vanwege een medische urenbeperking/beperkte belastbaarheid aangewezen zijn op een aanvullende uitkering, zouden met de koopkrachtontwikkeling behandeld moeten worden als werkenden en niet als uitkeringsgerechtigden. Dat betekent dat hun netto reëel inkomen met hetzelfde percentage zou moeten stijgen, als bij werkenden zonder aanvullende uitkering. Deze werknemers werken immers naar vermogen en doen wat ze kunnen.

Je kan dit realiseren door in de bijstand het totale bedrag van uitkering en vrijlating in de pas te laten lopen met de koopkrachtontwikkeling van werkenden. Bij de Wajong kan je hetzelfde doen met het totale bedrag, dat de werknemer ontvangt met werk en aanvullende uitkering samen.

Dat betekent dat, als de bijstand en de Wajong achter blijven bij de koopkrachtontwikkeling van werkenden, het vrijlatingsbedrag of de aanvullende uitkering extra omhoog gaan, om bij het totale inkomen toch dezelfde koopkrachtstijging te krijgen.

Beperkte belastbaarheid en vrijlating

Ik vind het goed, dat er ook een vrijlatingsregeling komt voor mensen met loonkostensubsidie/arbeidsbeperking, maar zonder officiële medische urenbeperking. Voor veel mensen met een arbeidsbeperking is het niet te doen om meer dan 20 - 24 uur per week te werken, ook al hebben ze niet altijd een officiële medische urenbeperking. Wij hebben door onze beperking meer tijd en energie nodig om ons huis op orde te houden, goed voor ons zelf te zorgen en alles zelf te regelen. Het gaat daarbij om een balans.

Het UWV kijkt vaak sec naar het werk alleen en vergeet daarbij dat je ook in je dagelijks leven de boel op orde moet hebben om goed te kunnen blijven functioneren. Daarbij horen ook een schoon en leefbaar huis, goed zorgen voor jezelf, zelf je zaakjes regelen, al dan niet met begeleiding, en sociale contacten.

Als het leven naast het werk niet op orde is, dan raakt de balans verstoord en kan iemand helemaal uitvallen op zijn werk en dan is de maatschappij duurder uit. Ook heeft iemand dan meer hulpverlening nodig.

Vaak lopen mensen met een arbeidsbeperking al op hun tenen om te werken. Wij vragen eerder teveel van onszelf dan te weinig. Het is daarom niet verstandig om ons met maatregelen te stimuleren om helemaal uit de uitkering te komen en meer te gaan

werken, als we al ons uiterste best doen en niet meer kunnen.

Ik wil graag dat de maatschappij ziet, wat werken van ons vraagt en dat we gemotiveerd zijn en dat niet gedacht wordt, dat we ons best niet genoeg doen en gestraft moeten worden met negatieve financiële prikkels, want dat raakt me.

Nu wordt de medische urenbeperking heel weinig toegekend. Dat zou kunnen komen, doordat de criteria te streng zijn en doordat de mensen niet weten dat ze het aan kunnen vragen. Daar moet meer bekendheid aan worden gegeven.

Beperkte vrijlating en armoede

Verder vind ik dat de vrijlatingsregeling omhoog zou moeten naar 25 % en dat de vrijlating belastingvrij wordt, net als de onkostenvergoeding voor vrijwilligerswerk. In dat geval heeft het geen invloed op huurtoeslag en kwijtschelding gemeentebelastingen.

Nu is de vrijlating 15 %. Dat is te weinig, vooral omdat de bijstand de komende jaren in reëel inkomen (koopkrachtinkomen) nog verder omlaag gaat, door de afbouw van de overdraagbare heffingskorting.

Mensen, die door een beperkte belastbaarheid niet meer kunnen werken en net op het bijstandsniveau zitten, krijgen nu helemaal niets. Deze mensen zouden een aanvulling moeten krijgen tot aan het niveau van de vrijlating, dus tot aan 125 % bijstandsniveau. Want anders zitten ze blijvend in de armoede, terwijl ze er niets aan doen dat ze niet meer kunnen werken.

Slechtere voorwaarden voor mensen uit het doelgroepenregister door systematisch loonkostensubsidie

In veel cao's staat, dat mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt en tot het doelgroepenregister behoren niet onder de gewone loonshalen vallen. Zij krijgen alleen het minimumloon.

Ook krijgen deze werknemers vaak geen 13^e maand of eindejaarsuitkering en kunnen ze geen aanspraak maken op het budget voor scholing en persoonlijke ontwikkeling. En ze maken minder kans op een vast contract.

Deze slechte beloning wordt mede veroorzaakt door de systematiek van de loonkostensubsidie.

Onder het doelgroepenregister is de loonkostensubsidie bij een verminderde loonwaarde tot aan het minimumloon. Betaalt de werkgever meer dan het minimumloon, dan komt het salarisdeel boven het minimumloon volledig voor conto van de werkgever, ook als de werknemer een lagere arbeidsproductiviteit heeft. Dit geeft de werkgever een perverse prikkel om mensen met een verminderde loonwaarde slechts het minimumloon te betalen. In de sociale werkvoorziening is de loonkostensubsidie wel over het hele CAO loon, dus het kan wel.

Er zou weer loonkostensubsidie moeten komen over het volledige CAO loon, zodat werknemers met een beperking loon naar werken krijgen en niet levenslang in de armoede hoeven te zitten.

Mensen met een arbeidsbeperking moeten niet als tweederangs werknemer behandeld worden met andere voorwaarden en minder rechten. Dat vind ik ongelijke behandeling.

Mijn moeder zei vroeger altijd: doe een opleiding, zodat je meer salaris krijgt en met parttime werk genoeg kan verdienen, zonder afhankelijk te zijn van een uitkering of partner. Want ik wist toen al, dat ik later niet veel uren kon werken. Dit vooruitzicht heeft me altijd gemotiveerd om mijn opleiding af te maken, ook al was het niet makkelijk.

Studietoelage

Scholieren en studenten, die een erkende voltijdse opleiding volgen en niet kunnen werken naast hun studie door een medische beperking, kunnen een studietoelage krijgen. Zo kunnen ze zich volledig richten op de studie en bouwen ze geen studieschuld op.

Hier wordt echter heel weinig bekendheid aan gegeven. De meeste studenten met een beperking weten niet dat dit bestaat en vragen het dus ook niet aan.

Als een student met een beperking met moeite 2 uurtjes in de week werkt en daarmee een klein bedrag verdient, krijgt hij helemaal geen studietoelage meer.

Beter is het om het verdiende bedrag van de studietoelage af te trekken. Het staat goed op je CV om toch werkervaring op te doen. En juist als je een beperking hebt is het belangrijk dat je al jong begint met het leren van werknemersvaardigheden, zoals sociale vaardigheden. Deze regel zet studenten met een beperking 1-0 op achterstand.

Ook moet een student met een beperking in de zomervakantie parttime kunnen werken, als hij dan niet hoeft te studeren. Het is begrijpelijk, dat de student in de zomermaanden dan minder studietoelage krijgt, maar de student moet er op kunnen vertrouwen, dat als de studie weer begint, hij wel weer studietoelage kan krijgen, omdat hij dan niet meer erbij kan werken.

Het is een gemiste kans als een student met een beperking anders helemaal geen werkervaring op kan doen.

Lagere lonen

Eigenlijk vind ik, dat als je door een beperking aangewezen bent op parttime werk, je met 20 -24 uur werken genoeg moet verdienen om er van te kunnen leven, zonder dat je een aanvullende uitkering nodig hebt.

Ik heb het idee, dat de mensen tegenwoordig steeds minder verdienen en dat de winst vooral naar de aandeelhouders gaat. Vroeger was het makkelijker om met parttime werk rond te komen. Tegenwoordig zijn er meer werkenden armen. .

Doordat mensen minder verdienen, is de overheid meer geld kwijt aan aanvullende uitkeringen en toeslagen en loont werken niet. Ik vind dat er meer belasting op winst moet komen en minder op arbeid en dat de salarissen omhoog moeten.

Het minimumtarief voor ZZP-ers, dat het Kabinet wilde invoeren, vond ik een stap in de goede richting en ik vind het heel jammer dat dat toen niet door is gegaan.

Leerwerktraject en beperkte belastbaarheid

Als iemand een leer-werktraject krijgt aangeboden en hij is vanwege een beperking maar voor een beperkt aantal uren belastbaar, dan moet het ook mogelijk zijn dit traject in deeltijd te volgen en er wat langer over te doen. Het zou jammer zijn als iemand niet de kans zou krijgen voor een leerwerk-traject, omdat hij de belasting in uren niet aan kan.

Veel leertrajecten hebben 1 dag in de week school en dan 3 of 4 dagen werken en dat is voor mensen die een arbeidsbeperking hebben vaak een te grote belasting in uren, terwijl ze er wel de capaciteiten voor hebben. Niet alleen mensen met een officiële medische urenbeperking zijn beperkt belastbaar. Uit onderzoek is gebleken dat ook mensen met een arbeidsbeperking, maar zonder officiële medische urenbeperking, gemiddeld maar 25 uur per week belastbaar zijn voor werk en studie samen. Bij een te grote belasting worden ze sneller ziek en daar heeft niemand iets aan.

Tip verrekening inkomsten verbeteren

De sociale dienst is nog steeds niet goed met het verrekenen van inkomsten en mensen moeten na tijdelijk werk vaak maanden wachten totdat hun uitkering in orde is. Dat weerhoudt mensen ervan om te gaan werken. Bij het UWV worden de inkomsten wel goed verrekend, dus het kan wel.

Tip: zet talentvolle ICT-ers met autisme in om de computerproblemen bij de sociale dienst te verhelpen. Waarschijnlijk zijn zij wel in staat om dit op te lossen, als ze daarvoor maar de kans krijgen.

Arbeidsongeschiktheidsaftrek

Het lijkt me een goed idee om mensen met een medische urenbeperking en/of een indicatie banenstelling een extra belastingaftrek te geven. Dit compenseert dan voor een deel de arbeidskorting, die zeer nadelig uitpakt voor mensen, die aangewezen zijn op parttime werk. Verder loont werken dan ook voor mensen met een verdienende partner of spaargeld. Ze zijn dan minder afhankelijk van hun partner.

Mensen die vanwege hun beperking alleen parttime kunnen werken en daarmee net op bijstandsniveau uitkomen, krijgen nu helemaal niets meer en kunnen vaak nauwelijks rondkomen. Ze hebben geen uitzicht om meer te gaan werken, want ze kunnen door hun beperkte belastbaarheid niet meer uren aan. Als zij een extra arbeidsongeschiktheidsaftrek krijgen, die niet van invloed is op de toeslagen, dan loont werken ook voor hen.

Niet kortwieken, maar vleugels geven.

Je krijgt mensen niet uit de uitkering aan het werk door ze te kortwieken, maar juist door ze vleugels te geven.

Kortwieken geeft aan, dat je bijna niets mag en daardoor in je mogelijkheden en vrijheid beperkt wordt en dat je als gevolg daarvan bijna niets meer kan en durft.

Vogels in gevangenschap worden vaak gekortwiekt, zodat ze niet weg kunnen vliegen.

Uitkeringsinstanties hebben vaak de neiging om veel restricties op te leggen, maar in plaats van dat dit mensen stimuleert om de uitkering uit te gaan, maakt dit juist vleugellam. Je moet mensen juist kansen bieden!

Dus het is goed om mensen meer mogelijkheden te bieden voor studie en scholing, mensen de kans te geven om werkervaring op te doen d.m.v. vrijwilligerswerk en meer kansen te bieden om voor zichzelf te beginnen.

Verder is het belangrijk dat mensen hulp en zorg kunnen krijgen, die ze nodig hebben en dat ze in een stabiele situatie zitten met genoeg te eten en een dak boven hun hoofd.

Met de woningnood van tegenwoordig heeft niet iedereen meer een stabiele woonsituatie en de zekerheid van een dak boven zijn hoofd.

Als je basisveiligheid niet in orde is, dan is het erg moeilijk om je te kunnen concentreren op een baan.

Zelfvertrouwen

Mensen met een uitkering zitten in een afhankelijke situatie en dat is slecht voor het zelfvertrouwen. Het is belangrijk dat deze mensen meer zelfvertrouwen krijgen en daardoor in hun kracht komen te staan. Daarom moeten mensen met een uitkering respectvol worden behandeld en niet als kleine kinderen. Daarbij moeten ze de vrijheid krijgen om hun eigen keuzes te maken.

Een alternatief voor de drugswereld

Ik hoorde in het nieuws dat de drugswereld steeds meer invloed krijgt. Nederland kan de

“war on drugs” alleen winnen als mensen een perspectief wordt geboden. Zinvol werk dat loont, zodat ze aan de armoede kunnen ontsnappen. Mensen, die een betekenisvol bestaan kunnen opbouwen, met genoeg geld om gezond van te kunnen leven en mee te kunnen doen in de maatschappij, zullen minder snel kiezen voor werk in de drugswereld of hun toevlucht zoeken tot drugs. Ook is het heel belangrijk dat mensen de kans krijgen om een opleiding te kunnen volgen en hun diploma te behalen, zodat ze meer perspectief hebben.

Kwijtschelding gemeentebelastingen

Sommige mensen zijn bang, dat als je de regels voor kwijtschelding verruimd, dat mensen dan niet meer gaan werken. Maar ik denk dat die angst ongegrond is. Mensen gaan juist eerder werken en houden het langer vol, als ze niet in de armoede blijven zitten.

Uit onderzoek is gebleken dat bij armoede en schaarste het IQ van mensen met een flink aantal punten zakt en dat ze daardoor minder verstandige en rationele beslissingen kunnen nemen. Mensen zijn niet arm omdat ze domme beslissingen nemen, maar mensen nemen domme beslissingen, omdat ze arm zijn.

Er is ook veel armoede onder werkenden.

Als mensen van de gemeentebelastingen een buffertje aan spaargeld mogen hebben, dan zullen ze eerder bereid zijn om tijdelijk werk te aanvaarden, vooral als ze weten, dat ze daarna lang moeten wachten totdat hun uitkering in orde is. Helaas is dat vaak nog het geval.

Mensen hebben nu eenmaal eerst basiszekerheid nodig, voordat ze zich kunnen richten op werk en zelfontplooiing. Als de regels voor kwijtschelding verruimd worden dan zullen mensen alleen maar eerder bereid zijn om aan het werk gaan. Bovendien vind ik dat werken moet lonen.

Bejegening en tegenprestatie

Het is belangrijk dat de cliënt in het contact met respect bejegend wordt, want het is al vervelend genoeg om in een afhankelijke uitkeringssituatie te zitten. Als iemand een passende tegenprestatie levert dan is het wederkerig en dan moet het ook klaar zijn. Iemand moet dan niet meer gezien worden als een profiteur en gelijk worden behandeld met iemand die werkt.

Marja de Nivelles

m.denivelle@cartesius.espritscholen.nl